

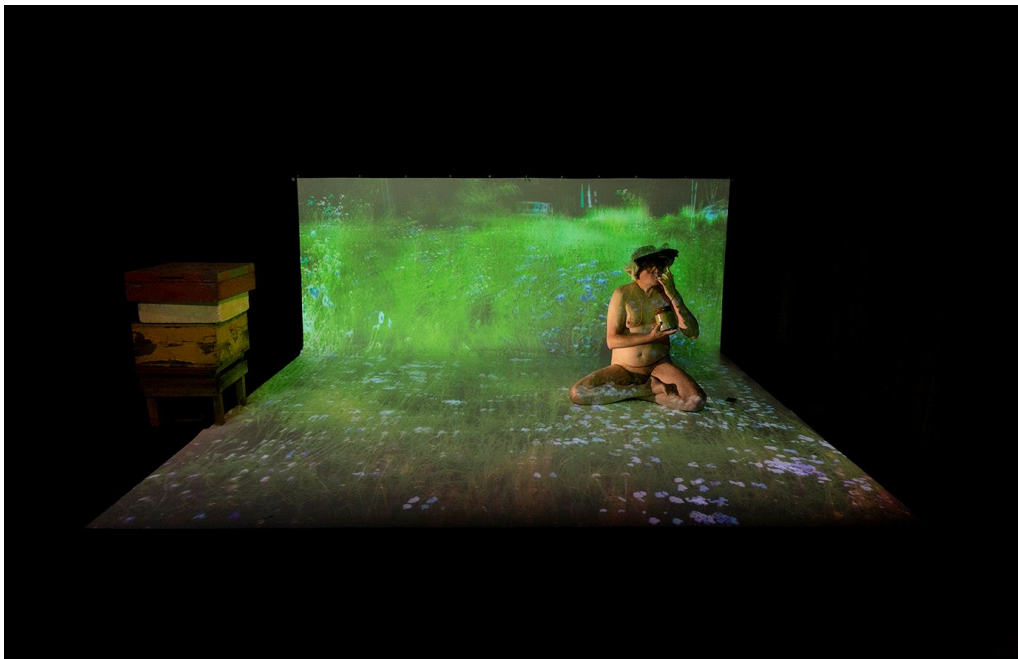
Utgave: Lørdag 10. okt.

[sida](#) | [Kommentar](#) | [Aktuelt](#) | [Politikk](#) | [Innenriks](#) | [Dokument](#) | [Utenriks](#) | [Med andre ord](#) | [Portrett](#) | [Meninger](#)

«Fem forestillinger om døden» er også fem forestillinger om livet.

Døden som drivkraft

TEATER | Julie Rongved Amundsen

BJUDER PÅ: I det vi får kalle en hage, får vi et svært festlig møte med Klassekampens kunstkritiker Tommy Olsson, som sitter naken og slikker honning ut av en krukke som en annen Ole Brumm. FOTO: CAMILLA JENSEN

Black Box omskapes til labyrintisk spøkelseshus.

«Fem forestillinger om døden»

Black Box Teater, Oslo | Manus: De Utvalgte, aktørene, Randi Rommetveit, Karl Ove Knausgård. | Med: Eva Bøe Moen, Kari Vik Knutsen, Hans Wedvik, Kari Winge Onstad, Aurora Winge, Hans Magnus Ryan, Snorre Sjørøst Henriksen, Tommy Olsson, Helle Bendixen, Kjersti Alm Eriksen, Anne Gerd Grimsby Haarr, Torbjørn Davidsen, Anne Holtan, Boya Bøckman, Kari Holtan.

Mennesket er visst det eneste dyret som vet at det skal dø. Det er ikke sikkert at det er sant, forskning viser visst at for eksempel elefanter dveler ved døde artsfrender, men tanken knytter seg likevel til at det å være menneske er å leve med vissheten om at det skal ta slutt. Ingenting vi har skal vare evig. Sånn sett er døden også en drivkraft, en motor i det å leve.

Denne drivkrafta blir synlig i De Utvalgtes «Fem forestillinger om døden». Like mye som forestillingen handler om døden, handler det om hvordan livet gis en intensitet av tanken om død. Forestillingen er lagt opp som stasjonsteater. Publikum blir tildelt munnbind og hodetelefoner på utsida av scenerommet og blir geleidet inn i grupper.

Scenerommet er bygget om og består av ulike stasjoner av pleksiglasshus med ganger imellom. Jeg vet ikke om hus er det riktige ordet på konstruksjonene, men de kaller det hus, og jeg liker det, for det knytter boksene de befinner seg i til livet og stedene det leves.

I det første huset sitter det en gammel mann. Vi får høre hva han tenker gjennom hodetelefonene våre. Han sitter alene og tenker på om han drikker for mye grønn te og om han kan lage seg en kopp til. Det er et fint bilde, så enkelt og ettertenksomt, og ramma kompaniet har gitt oss om døden gir oss et perspektiv å lese det med.

I det neste huset møter vi De Utvalgtes skuespiller Torbjørn Davidsen. I en rotete kjeller forbereder han sin egen begravelse. Det er morsomt, og jeg overraskes over hvor morsom mye av denne forestillingen er. Det selvmedlidende som kommer fram i et tidvis ironisk spill hos Davidsen, gjør døden til noe som følger oss, ikke bare noe som ødelegger oss.

Men så ser Davidsen på en video av det som må ha vært hans virkelige, døende far, og den reelle døden med den tungt pustende mannen åpner et faktisk eksistensielt og sorgfylt rom på en måte jeg synes blir interessant. Døden er på samme tid livgivende og livtakende, humørfylt og trist.

De Utvalgte har tidligere samarbeidet med skuespilleren Kari Onstad, som døde i mars i år. Det tredje huset er hennes. Vi får høre en tekst hun leste inn tre uker før hun døde, og på senga ligger en jente som må ha vært barnebarnet hennes. Først etter forestillingen resonerte jeg meg fram til at jenta må ha vært Onstads barnebarn, og slektskapet mellom den døde stemmen og den levende jenta var ikke nødvendig for forståelsen, men sier meg likevel noe ekstra om slektenes gang som følger opp Torbjørn Davidsens møte med sin døde far i det foregående huset.

Alle husene har sin helt egen stemning. I ett får vi møte to eldre venninner som må hankses med Torbjørn Davidsen som en robot i tillegg til sin egen helse og fare for død. I det vi får kalle en hage, får vi et svært festlig møte med Klassekampens kunstkritiker Tommy Olsson, som sitter naken og slikker honning ut av en krukke som en annen Ole Brumm mens han snakker om døden på sosiale medier.

Til slutt, i det sjette rommet, får vi et møte med den døende. Først ser vi bare våre egne speilbilder. Det er et virksomt grep, og fordi jeg ser meg selv, helt på ordentlig, i kunsten, gjør det at jeg nødvendigvis reflekterer over min egen dødelighet. Vedkommende på benken puster. Pustingene til et døende

menneske har noe desperat anstrengt ved seg. Pusten er tung og rytmisk, men samtidig gispende, som et siste forsøk på å holde fast i livet ved bare luft.

I hodetelefonene mine snakkes det om atomer og molekyler og om hvordan hver eneste celle i kroppen brytes ned og blir til nytt liv. Her faller jeg litt av, og jeg følger ikke det forsøksvis eksistensielle i den helt naturlige biologien.

De Utvalgte har, som så ofte før, skapt et usedvanlig godt rom. Nå har de omskapt Store Scene på Black Box Teater til et nærmest labyrintaktig spøkelseshus der jeg mister litt fornemmelse av tid og sted. Alle stasjonene gir oss nye verdener, nye liv og nye perspektiver.

Vi lever i en underlig tid, og å sette døden som livsbegivenhet inn i denne, der publikum vandrer rundt med ansiktsmasker på, kjennes nært og naturlig om enn vemodig. Mennesket er kanskje det eneste dyret som bryr seg om at det skal dø, men denne vissheten tror jeg også er en av grunnene til at vi er det dyret som skaper kunst.

teater@klassekampen.no

Del artikkelen

